

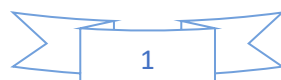
Christian Nissen Spangshus

Aline tipoldeforældre

og deres søskende, nærmeste aner og efterslægt

Kapitel 7

Holstebro 2020

Min mors familie er i høj grad knyttet til Sønderjylland, mens min fars nærmeste forfædre udelukkende er knyttet til Vendsyssel. Jeg er således en blanding af en vendelbo og en sønderjyde. Vendsyssel tegner sig for den skandinaviske del af min DNA-profil, mens Slesvig og Ditmarsken bidrager til den største del af profilen, nemlig den nordvesteuropæisk/britiske del.

Mødrene side. - 4.generation. Familie 28/29

Mads Hansen og Mariane Madsdatter Elbech

og deres forældre, søskende, børn og børnebørn

Mads Hansen

var født i Tobøl, Føvling sogn, Ribe amt, i 1782. Dåbsdagen var 15.september (16.søndag efter Trinitatis i dette år). Ved folketællingen i Tobøl i 1787 er han 5 år.

Ved denne lejlighed nævnes på gården også forældrene og broderen Hans samt en 14-årig tjenestepige, Abelone Knudsdatter; desuden en daglejer med hustru og 1 søn samt en almissenyder, der bor til leje.

På et matrikelkort fra 1820 over ejerlavet Tobøl står der på matrikel 8a navnet Mads Hansen. Jorden og den tilhørende gård lå sydligt i landsbyen.

Ejerlavet Tobøl afgrænsedes mod syd af Kongeå. Mellem landsbyerne Villebøl syd for åen og Tobøl var der en bro over Kongeå. I 1865 blev der oprettet en dansk-preussisk grænsepost ved Tobøl. Der var også et toldsted i Jens Damkjærs gård i Tobøl, da var Kongeå grænse helt til landsbyen Stens, og der var da en tysk gendarm indkvarteret i Villebøl, indtil den endelige grænse blev fastlagt. Herved kom Kalvslund sogn med Villebøl igen under Danmark.

Mads Hansen boede i Tobøl hele sit liv. Den 10.marts 1812 blev han viet til Mariane Madsdatter Elbech.

Kongeå ved Villebøl set mod vest. På billedet er Tobøl ikke synlig, men ligger til højre (mod nord), mens Villebøl ligger til venstre

Billede af: xkfc, [Kongeåen ved Villebøl mod vest - panoramio](#), [CC BY 3.0](#)

Forældre:

Mads Hansen far var Hans Madsen, f.1754 og gårdejer i landsbyen Tobøl i Føvling sogn. Hans mor var Kirsten Hansdatter, f. 1756.

Søskende:

- Hans Hansen, f. 1785 i Tobøl.

Mariane Madsdatter Elbech

blev født 1783 i Bobøl, Føvling sogn, Ribe amt. I folketællingen af 1787 for Bobøl i Føvling sogn, blev hun registreret som 4 år gammel, født i 1783. Samtidig registreredes hendes forældre og 5 søskende.

Hun blev viet til Mads Hansen d. 10.3.1812 i Føvling kirke.

Forældre:

Marianes far var **Mads Pedersen Elbech**.

Slægten Elbech kan føres tilbage til **Christen Christensen Elbech** (1659-1697) (min tip5-oldefar), der ejede Elbækgaard. Denne gård lå i Kragelund (siden Engesvang) sogn i Viborg amt. Navnet Elbech eller Elbæk stammer fra det lille vandløb med dette navn, der har sit løb syd for gården. Navnet på vandløbet er nu Skygge Å på denne strækning.

Mads Pedersen Elbech (30.10.1739-9.10.1823) blev født i Holstebro. Ved hans ægteskab finder vi ham i Føvling sogn, hvor han siden bor. Han blev gift med: **Kirsten Sørensdatter** (19.6.1740-28.8.1824) i Føvling kirke 18.6.1767. Ved brylluppet boede Kirsten i Sønderkov, Føvling sogn. Deres første barn, Christine Magrethe blev født kort efter vielsen, nemlig d. 29.9.1767. Hendes fødested var landsbyen Åtte i Føvling sogn. 3 sønner og en datter (Mariane) blev født mellem 1769 og 1783. Ved folketællingen i 1787 blev ægteparret registreret som boende i landsbyen Bobøl (Føvling sogn). Mads var bonde og selvejer på en gård, 48 år gammel. Hans hustru Kirsten var 44 år. De her registrerede børn var Christine, Peder, Søren, Thomas, Christen og Mariane.

Mads døde i Bobøl, Føvling sogn og Kirsten sammesteds – 1 år senere.

Søskende:

Mariane Madsdatters søskende var:

- Christine Margrethe Madsdatter (29.9.1767-15.9.1863) var født i landsbyen Åtte i Føvling sogn og døde i Sønderager, også i Føvling sogn. Christine blev gift med Jeppe Jensen, født i Stenderup i samme sogn. De fik 2 døtre: Kirsten Marie og Maren.
- Peder Madsen Elbech (1769-23.10.1846). Født og død i Bobøl, Føvling sogn. Hans kone hed Maren Sørensdatter Weirup, og de blev gift i 1806. De fik flg.børn: Mads, Søren, Johannes, Hans, Kirsten, Jens og Kirsten.
- Mariane Madsdatter Elbech (1771-1771)

- Søren Madsen Elbech, f.1772 i Bobøl, død 24.4.1835 i Tobøl. Gift 1805 med Else Pedersdatter. De fik børnene Peder, Peder, Mads, Kirsten, Maren, Ane, Johannis, Christine og Mariane.
- Johannes Madsen Elbech (1774-1784)
- Thomas Madsen Elbech, f. 1777 i Bobøl, Føvling sogn. Ved folketællingen i 1855 var han bosat i Stenderup i Føvling sogn. Hans erhverv opgives da (i en alder af 78) som kobbersmedesvend, og han var ugift.
- Christen Madsen Elbech, f. ca. 1780

Føvling kirke

Billede af: [Hubertus](#), [Føvling Kirke1](#), [CC BY-SA 3.0](#)

Mads Hansen og Mariane Madsdatter Elbech's børn og børnebørn:

- Kirsten Madsdatter, f. 1812 i Tobøl. Ved folketællingerne i 1834 og 1840 er hun stadig bosat i Tobøl og er ugift. I 1845 er hun ikke længere bosat i Tobøl.
- Maren Madsdatter, f. 16.2.1816 i Tobøl, Føvling sogn. Ved folketællingen i 1845 er hun stadig bosat i Tobøl, men i 1850 er hun ikke længere registreret der.
- **Hans Madsen**, f. 24.2.1818 i Tobøl, Føvling sogn, død i Skærlund 31.3.1882. Dåben foregik i Føvling kirke d. 19.4.1818. Hans Madsen var lærer i Bække, siden gårdejer i Skærlund ved Brande. Han var også min oldefar. Ved Folketællingen 1845 i Bække sogn bor Hans Madsen (til leje?) i et hus i Bække by, hvor manden Hans Eriksen er skolelærer og kirkesanger. Hans Madsen angives som konstitueret skolelærer og kirkesanger. En enkelt kilde i familien oplyser, at Hans Madsen var lærer i nabosognet Gesten. Måske har han fungeret begge steder.

Hans Madsen blev gift i 1846 med **Ane Kirstine Christensdatter, f. Skou** (19.8.1819-22.4.1887); af hendes aner i Skou (Schou, Skov)-familien er både hendes far og farfar knyttet til Bække sogn.

Hans Madsen ejede "Gammelgård" i Skærlund ved Brande. Skøde fra 23.6.1855 er tinglæst 24.8.1855. Den næste ejer af gården var Jeppe Madsen, hans søn, fra 1886. Oprindeligt hørte Gammelgård (nu Sdr. Ommevej 51, Brande) under Brandholm (nu Brandholmvej 5, Brande), en tidligere hovedgård i Brande sogn. Iflg. Thomas Nissen i Skærlund (min morbror; Hans Madsen var hans morfar) blev Gammelgaard drevet af Christen Madsen, bror til Jeppe, i tiden mellem Hans Madsens og Jeppe's ejerskab.

Hans og Ane Kirstine fik børnene: Jeppe, Christen, Mette Kristiane, **Mette Kirstine Dorthea** (min mormor) og Hans.

- Mads Elbech Madsen (25.1.1820-24.11.1901) var født i Tobøl, Føvling sogn og døde sammesteds. I 1834 registreres han som bosat i Tobøl sammen med forældrene og søsteren Kirsten (f.1812) og ligeledes i 1840. - Han blev gift 1.gang i Føvling (10.11.1848) med Dorthe Cathrine Hansdatter fra Bobøl (22 år). I 1850 er Mads registreret som gårdmand og husfader i Tobøl, hustruen er Dorthe Cathrine; der er ingen børn. Ved denne lejlighed nævnes hans forældre: Mads og Mariane som aftægtsfolk hos sønnen. D. 28.10.1850 fødte Dorthe Cathrine en søn, der fik navnet Hans. Dorthe døde d.26.2.1852. - Efter sin første kones død indgik Mads sit 2.ægteskab (24.maj 1854 i Føvling kirke) med Ane Magrethe Jørgensen fra Aabølling, Føvling (f. 16.6.1834 i Aabølling). Han nævnes nu som gårdmand (og enkemand). Parret fik 8 børn: Dorthea, Karen, Mads, Marianne, Kirsten, Karen, Jørgen og Hans.
- Kirsten Marie Madsdatter født i Tobøl, Føvling sogn d. 3.4.1822. I Folketællingerne for 1834 og 1840 nævnes hun ikke på forældrenes adresse, hvorimod de to ældre søskende, Kirsten og Mads, nævnes.

Kilder

Familie 28/29

DanishFamilySearch.dk

Rigsarkivet. Arkivalier online. (sa.dk)

Kirkebøger fra sognene: Føvling, Bække, Brande

Folketællinger fra sognene: Føvling, Bække, Brande

Geodatastyrelsen: Historiske kort på nettet (<https://hkpn.gst.dk/>)

Kort over Brande sogn. 1844

Matrikelkort Skærlund 1866

Formindret kort over Kragelund Sogn i Hids Herred. 1835

(Kort over) Føvling Sogn, Malt Herred, Ribe Amt

Google Maps (maps.google.com)

MyHeritage.dk

Ancestry.com

Arkiv.dk

Wikimedia Commons (<https://commons.wikimedia.org>)

Trap, J.P.: Kongeriget Danmark. 3.udg. 5.bind. 1856-1906. – Tønder og Ribe amter.

Pedersen, Kr.: Gårdhistorie, hæfte 7, Skærlund og Brogård. Samlet af Kr. Pedersen. 1991.

Dam, N. Jensen: Egnen omkring Villebøl i Kalvslund Sogn for godt 100 år siden (Fra Ribe Amt. 1968. S.76 – 92)

Juhl, Mogens: Runegravstenen i Føvling gennem 350 år. (Fra Ribe Amt. 1992. S.392-406)

Grænsestien. Esbjerg Kommune, 2017.

Adriansen, Inge, Elsemarie Dam Jensen og Lennart S. Madsen:
Sønderjylland A-Å, Aabenraa: Historisk Samfund for Sønderjylland,
2011.

Klitmøller. Linda: Kongeåen som landegrænse 1864-1920.

Grænseforeningen: Leksikon (<https://graenseforeningen.dk/om-graenselandet/leksikon>)

Føvling Kirke. Malt Herred. (Nationalmuseet. Danmarks kirker)

Runegravstenen i Føvling kirke

Illustration (efter Laurids Bordings tegning) i Ole Worm: Monumenta Danica 1643.

Tekstens tydning: „P (?) Esbern hic Langsum cubat in Christo reqviescens“, = her er Esbern Langsom begravet, hvilende i Christus.

Stenen lå oprindeligt fladt på kirkegården, efter sigende først på en adelsmands grav siden flyttet til en bondes grav.

Stenen anses at stamme fra den tidlige middelalder, 12.–13. årh.

Føvling kirke er bygget omkring år 1200.

Anenumre for direkte aner, der er nævnt i denne artikel:

32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47./ 48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63

16.17.18.19.20.21.22.23 / 24.25.26.27.28.29.30.31

8.9.10.11 / 12.13.14.15

4.5 / 6.7

2.3

1